

(savivaldybė, mokykla)

klasės (grupės) mokinio(-ės)

(vardas ir pavardė)

LIETUVIŲ GIMTOJI KALBA

Testas

2008 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

2008 m. birželio 10 d.

Trukmė 1 val. 30 min.

NURODYMAI:

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Rašyti galite ir pieštuku, bet bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti parkeriu arba tušinuku. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atlikdami testo užduotis, į klausimus atsakykite glaustai ir aiškiai. Jūsų atsakymai turi tilpti į paliktas eilutes.
- Jei klausimas nereikalauja kitaip, atsakymus formuluokite savais žodžiais.
- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.

	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Skaitomo teksto suvokimas	27			
Kalbos sistemos suvokimas	27			
Taškų suma	54			

VERTINIMAS TAŠKAIS

Vertinimo komisijos pirmininkas

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai: (I)

(parašas, vardas ir pavardė)

(II)

(parašas, vardas ir pavardė)

TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTYS

Perskaitykite tekstus ir atlikite užduotis.

1 tekstas

Finka!¹ Tai ne paprastas peilis išlenktais ašmenimis ir žėrinčia rankena, nešiojamas prie šono dėl gražumo. Tai nuostabus suomiškas peilis, aštrus kaip skustuvas ir smailas kaip durklas. O kaip smagiai tas peilis lekia į taikinį! Jeigu esi išmiklinęs ranką kaip Graužinių Liudas – per dešimtį žingsnių pataikysi į sąsiuvinio lapą, prisegtą prie sienos. O Benius išmiklins ranką. Ne per dešimtį – per penkiolika–dvidešimt žingsnių svaidys s a v o finką ir pataikys ne į sąsiuvinio lapą, o į kortą. Taip, bet kur finka? Zėlkės krautuvėlėje tokių finkų kiek nori. Benius jau vieną nužiūrėjo. Kriaunos žydros, permatomos, su žėrinčiomis sidabrinėmis žvaigždelėmis, ilgumo per gerą vyro sprindį. Gera finka. Benius kasdien užsuka į Zėlkės krautuvėlę pasižiūrėti, ar dar tebėra jo išsirinktoji. Kas ją griebis. Vis dėlto septyni litai... Benius pašnibždėjo, kad jis gaus tuos septynis litus. Zėlkė pritariamai nusišypsojo į žilą barzdą ir laukia. „Nu?“ – nekantriai klausinėja gudrios jo akutės, pamačiusios gimnazistą. Benius raudonuoja ir beviltiškai purto galvą. Septyni litai... Jis jau turi susitaupęs bemaž du litus, bet iš kur imti likusius penkis?..

Paskutinioji savaitė vaikui prailgo. Motinos apsilankymas šį kartą ir nudžiugino, ir sukėlė nerimą.

– Ar nepasiilgai namų, vaikelį?

– Greitai Kalėdų atostogų parvažiuosiu, – atsakė išsisukinėdamas. Šią savaitę jis nė karto nebuvo prisiminęs namiškių. – Bet, mama... – Benius nudelbė akis žemyn. – Man reikia pinigų... Knygoms pirkti.

– Aš maniau, kad turi visas nusipirkęs, – pasakė susikrįmęs.

– Tos bus paskutinės... – Benius užsidengė delnais degančius skruostus.

– Kiek joms reikia?

– Penkių litų... su centais...

– Penkių litų! – gailiai pakartojo Agnė. – Ar negali senų gauti? Išėitų pigiau.

– Ne, ne, – sumikčiojo Benius, – nėra senų. Tie vadovėliai pirmą kartą išspausdinti.

– Ir greitai tau jų reikia? – atlyžo ji, matydama sūnaus susijaudinimą.

– Aš turiu mokytis...

Agnė vėl prisiminė sudužusias vaikystės svajones, ir jos širdis plačiai atsivėrė sūnui.

– Taip, tau reikia mokytis. – Jos balsas skambėjo tvirtai, iškilmingai. – Tu privalai išeiti į žmones, kad ir kas. – Nusigrėžusi iš užančio ištraukė drobinį mazgelį.

– Paimk, – ištiesė ranką su monetomis.

Benius nekrustelėjo.

– Nebijok, čia ne iš tų, kuriuos atidėjau už mokslą. Anų nė centas nedings – užkeikti, – padrašinamai nusišypsojo. – Čia yra be dvidešimties centų šeši litai. Ar tau užteks, jei pasiliksiu penkis centus? Noriu Šarūnui dūdelių...

Benius nurijo gerklėje įstrigusį kašnį.

– Dėkui, mama. – Benius priėjo prie motinos ir pasilenkęs pabučiavo ranką.

Agnė apkabino sūnų ir stipriai priglaudė prie krūtinės. Gilus skausmas suspaudė berniuko širdį, ir jis pravirko.

– Ko tu?.. Kas atsitiko, sūneli...

– Nie-ko, nieko, ma-ma...

– Pasiilgo manęs mano sūnaitis, pasiilgo... Apsivilk, eime į bažnyčią padėkoti Viešpačiui už malones...

Po sumos² jiedu, spaudžiami žmonių minios, išsiveržė į šventorių³. Anapus gatvės viliojamai švietė krautuvės iškaba. Tarpduryje stovėjo Zėlkė, susikišęs abi rankas į barzdą, ir laukė pirkėjų. Benius bijojo, kad Zėlkė neprasitartų motinai, bet senis žinojo, iš ko duoną valgo. Jis paėmė iš Agnės trisdešimt centų, o silkių atsivėrė už visą litą ir dar pridėjo dūdelių Šarūnui.

– Tai sekasi mums šiandien! – apsidžiaugė ji, kai jiedu išėjo apsipirkę.

Benius cipeno greta žodžio netardamas.

Pagaliau miestelio grindinys baigėsi. Motina, pasikaišiusi sijoną, nubrido šalikele, o Benius pasileido pustekinis atgal.

Pagal Jono Avyžiaus romano „Į stiklo kalną“ ištrauką

¹ Finka – n. svet., suomiškas lenktinis peilis.

² Suma – bažn., šventos dienos vidudienio mišios.

³ Šventorius – užtvirta vieta apie bažnyčią.

1. Kodėl Benius norėtų turėti *savo* finką?

_____ (1 taškas)

2. Kodėl Beniaus mamai taip svarbu, kad sūnus mokytųsi? Nurodykite dvi priežastis.

_____ (2 taškai)

3. Charakterizuokite Beniaus mamą Agnę: įvardykite du jos būdo bruožus ir paaiškinkite, kodėl taip manote.

_____ (4 taškai)

4.1. Kodėl Zėlkė nieko nepasako Beniaus mamai Agnei apie berniuko ketinimą pirkti finką?

_____ (1 taškas)

4.2. Raskite ir išrašykite iš teksto du taikliausiai Zėlkės gudrumą nusakančius posakius.

_____ (2 taškai)

5. Beniui nelengva meluoti. Remdamiesi tekstu, nurodykite bent du požymius, iš ko tai matyti.

_____ (1 taškas)

6. Šio teksto veiksmas vyksta ne šių dienų Lietuvoje. Nurodykite bent du tai įrodančius dalykus.

_____ (1 taškas)

7. Teksto pabaigoje raskite ir išrašykite du skirtingus žodžio „eiti“ sinonimus.

_____ (1 taškas)

8. Kuriai literatūros rūšiai priskirtumėte šį tekstą?

_____ (1 taškas)

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

2 tekstas**Apie batus, kelią ir žvaigždes**

Dabar reklamos amžius ir kiekvieną dieną televizija, laikraščiai, stendai gatvėse ragina: „Rinkis žmoną pagal gražumą, o batus – pagal patogumą“. O kur dar kompiuteriai, automobiliai, butai, namai, šarvuotos durys, bankai, seifai, saugos tarnybos... Ir visa tam, kad žmogus pasijustų saugus, laisvas, laimingas...

Gyvenau toki gyvenimą, kai save ir kitus žmones vertindavau pagal pinigines svorį. Buvau pasiklydęs vitrinų spindesy. Tame maskarade⁴ per kaukes ir aksesuarus nematydavau žmogaus. Mintys kaip užkerėtos sukosi: pinigų, pinigų, pinigų... Saugus ir laisvas nesijausdavau, nes piniginė niekada nebūdavo tokia sunki, kad galėčiau samdytis ginklanešius. Ar jausdavausi laimingas? Ne, nes, anot Š. Monteskjė: „Norint būti laimingam, tokiu galima greitai tapti. Bet žmonės paprastai nori būti laimingesni už kitus, o tai beveik neįmanoma, nes mums kiti visada atrodo laimingesni, negu yra iš tikrųjų“. Nors ir maniausi esąs „kietas bičas“, kažkur giliai širdyje jaučiausi lepšis, nes kažkodėl kiti bendraudavo su gražesnėmis merginomis, turėjo sunkesnes pinigines, samdydavosi ginklanešius, vaikščiodavo patogesniais batais... Aplink save matydavau tiek daug laimingesnių už mane.

Nežinau, kaip kitiems, bet dabar man labiau patinka stebėti kitokią reklamą. Gyvenimo reklamą. Mačiau moterį, kuri kalbėdama mobiliuoju telefonu garsiai džiaugėsi: „Einu į „Baltman“⁵, nusipirksiu ką nors...“ Ji taip džiaugėsi, kad net nepastebėjo elgetos, klūpinčio jos kelyje. Atsitrenkė, paspyrė kepurę, centai pažiro į visas puses...

... Kartą, kai vėl buvau išvadintas vagimi, tinginiu, niekšu, išėjau. Taipėjau, kartais sustodamas pailsėti, nuo Vilniaus iki Elektrėnų. Beeidamas mintyse kalbėjau su savimi. Kaip buvo gera sustojus atsigulti ir žiūrėti į žvaigždes. Matyti, kad net žvaigždės krenta. Matyti neaprėpiamą didybę ir tikėti, kad Tas, kuris visa tai sukūrė, myli ir mane. Suprasti savo mažumą ir laikinumą, bet jaustis tos visos Didybės dalimi. Neturėti nieko, o kartu turėti tiek daug...

Lux, 2002 m. lapkritis

9. Kas šiame tekste vadinama *maskaradu*?

(1 taškas)

10. Š. Monteskjė citatoje išskirtos dvi būsenos: *būti laimingam* ir *būti laimingesniam už kitus*. Kuo, Š. Monteskjė nuomone, šios būsenos skiriasi?

(1 taškas)

11. Tekste aprašytas moters elgesys iliustruoja tam tikrą kasdienio gyvenimo situaciją. Kaip tekste ironiškai vadinamos tokios situacijos?

(1 taškas)

12. Tekste pateikiamos dvi skirtingos laimės sampratos. Paaiškinkite jas.

(2 taškai)

13. Teksto pavadinimas yra metaforiškas. Remdamiesi tekstu, paaiškinkite, kokią simbolinę prasmę įgyja pavadinimo žodžiai:

batai – _____

keltas – _____

žvaigždės – _____

(3 taškai)

⁴ Maskaradas – kaukių pokylis.

⁵ „Baltman“ – prabangių rūbų parduotuvių tinklas.

Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas)

14. Paaiškinkite, kaip Š. Monteskjė mintimi galima pagrįsti, ar Benius ir jo motina yra laimingi.

(2 taškai)

15. Paaiškinkite, kodėl galima teigti, kad Benius yra „pasiklydęs vitrinų spindesy“.

(1 taškas)

16. Apie kokią panašią problemą kalba abu tekstai? Suformuluokite tą problemą klausimu.

(2 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

— —

— —

— —

Taškų suma už teksto suvokimo užduotis (maks. 27 tšk.)		
--	--	--

KALBOS SISTEMOS SUVOKIMO UŽDUOTYS

1 užduotis. Paaiškinkite, kokios sakinio dalys yra skaitmenimis pažymėti ir pabraukti žodžiai. Lentelėje ATSAKYMAI įrašykite teisingą atsakymą žyminčią raidę. 0 pažymėtas pavyzdys.

Paskui⁰ Liuka¹ susigalvojo išeit² į kiema³ ir palikt viena⁴ batą purve. Stovi ant vienos kojos⁵, nors juokais plyšk⁶, o su kitu jos batų jau futbola⁷ berniukai spardo. Aš⁸ futbolo nežaidžiau, garbės žodis. Pagavau tą Liukos⁹ batuką ir nunešiau jai¹⁰.

Pagal Saulių Šaltenį
(5 taškai)

- A. Veiksny
- B. Tarinys
- C. Papildinys
- D. Pažyminys arba priedėlis
- E. Aplinkybė

ATSAKYMAI

Sakinio dalies nr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atsakymo raidės	E										

Taškų suma (maks. 5 tšk.)

2 užduotis. Įrašykite praleistas raides, skliausteliuose pateiktus žodžius parašykite kartu arba atskirai.

– Pas__mk savo vyžą, – sakau. O Liuka spo_so, l__g aš jai būčiau skol__ngas, pasku__gr__bia savo mylimiaus__j__ batą ir be jokios s__žinės skelia užkulniu man per nasrus. Nusišluostau ištr__škusias ašaras ir... išsp__aunu pus__danties. O įv__kio li__dininkai nekantr__i laukia, kada aš ją pamurkdysiu į purvą. (Kaip mat) _____ atleikia direktorė. Ji (kažin ko) _____ m__slingai šypsosi, o Liuka pab__la.

– Ar ne jūs, Šatai, esate dailiojo skait__mo čempi__nas, tai yra laur__tas?

Čia rašo
vertintojai

1 2

— —

— —

— —

— —

— —

— —

Pagal Saulių Šaltenį
(7 taškai)

Taškų suma (maks. 7 tšk.)

3 užduotis. Padėkite reikiamus skyrybos ženklus.

Pavasariį stovi su portfeliu prie lango autobusai važiuoja tolyn pro mokyklą mirkčioja švieselėm žaliom viliojančiom ir tau kažko pasiutusiai maudžia širdį.

Liuka nusikerpa kasas tuos šlykščius virvagalius ir giriasi visiems kokia ji žavinga. Žinoma nieko sau mergaitė. Sėdi Liuka per pertrauką ant palangės su Rimavičium nemalonus tipelis muilinas kažkoks su akiniais – ir skaito knygą Prieinu ir klausiu

Tai ką mano mieli skaitinėjat

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Pagal Saulių Šaltenį
(5 taškai)

Taškų suma (maks. 5 tšk.)		
---------------------------	--	--

4 užduotis.**A dalis**

Kairėje pateiktus žodžius pavartokite nurodyta forma. 0 atvejis – pavyzdys.

(0) atsirasti – veiksm., būt. k. l., dgs., 3 asm.

(1) slaptas –rieveism.

(2) bėgti – veiksm., būt. k. l., dgs., 3 asm.

(3) laiminti – dalyv., neveik. r., es. l., vyr. g., dgs., vard.

(4) įsimylėti – dalyv., veik. r., būt. k. l., įvardžiuot., vyr. g., dgs., vard.

(5) išsikalbėti – pusd., vyr. g., dgs.

Bet (0) atsirado drašulių.

(1) _____ sūnūs ir dukterys

(2) _____ iš tėvų namų, labai retai jų

(3) _____ ir visados apverkti;

(4) _____ jaunikaičiai ir merginos skyrėsi, vieni kitiems

(5) _____ ...

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Pagal Joną Biliūną
(2 taškai)

Taškų suma (maks. 2 tšk.)		
---------------------------	--	--

B dalis

Morfologiškai išnagrinėkite pabrauktus žodžius pildydami lentelę. Jei žodis neturi kurio nors požymio, parašykite brūkšnį (—).

Prisiartinę prie kalno ir apsiautę jį aplinkui, dainavo jie laisvės ir laimės dainas, barstė ant kalno žolynus, dėjo vainikus, garbindami žuvusius išvaduotojus. (Pagal Joną Biliūną)

Žodis	Kalbos dalis (veiksmažodžio forma)	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laikas	Asmuo
prisiartinę						
aplinkui						
jie						
laimės						
išvaduotojus						

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

(3 taškai)

Taškų suma (maks. 3 tšk.)		
---------------------------	--	--

5 užduotis. Pabraukite vartotinus žodžių junginius ar žodžius, parašytus skliaustuose.

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Teisėjas priminė taisykles ir Saboniukas, nusivilkęs (treningą, treningus), puolė į aikštę.
– (Treneris, treneri), nesijaudinkit, (nepergyvenkit, neišgyvenkit), – raminau, – kad (įmesti, įmestu), Saboniukas padarys viską! Jo garsiųjų tritaškių (pagalba, padedami) mes įveiksim „Monstrus“.

O ne! Teisėjas (neužskaitė, neįskaitė) baudos ir mes jau atsiliekam (ant trijų taškų, trimis taškais). Net (gaivinamieji, gaivinantieji) gėrimai nepadedą įveikti jaudulio.

Žinoma, prieš akis dar (dvi, dvejós) rungtynės, iki finalo kaip nors (datempsim, ištempsim).

*Pagal Daivą Vaitkevičiūtę
(5 taškai)*

Taškų suma (maks. 5 tšk.)		
---------------------------	--	--

Taškų suma už kalbos sistemos suvokimo užduotis (maks. 27 tšk.)		
---	--	--

TESTO VERTINIMAS TAŠKAIS

Užduotys	Maks. taškų skaičius	Vertinimas
Teksto suvokimo užduotys	27	
Kalbos sistemos suvokimo užduotys	27	
1 užduotis	5	
2 užduotis	7	
3 užduotis	5	
4 užduotis A dalis	2	
4 užduotis B dalis	3	
5 užduotis	5	
Testo vertinimo taškų suma	54	